

מצוות לימוד התורה והגית בו יומם ולילה, וזה הרי שייך גם אצל המלאכים, ונראה ליישב שלימוד התורה כצורתה מוכרח להיות רק ע"י שהאדם מתעלה במעלה ע"י קיום המצוות.

ובשם הגרי"ג אדלשטיין שליט"א פירשו בגמ' ר"ה הנ"ל, הטעם שאביי האריך ימים יותר מרבה כיון שעסק גם בגמילות חסדים, ע"פ מה דאיתא בברכות (נ"ד ב') א"ר יהודה שלשה דברים המאריך בהן מאריכין ימיו ושנותיו של אדם המאריך בתפלתו כו' דכל המאריך בתפלתו מאריכין לו ימיו ושנותיו. ופי' החת"ס הטעם בזה דהוא מדה כנגד מדה שכיון שהוא האריך בתפלתו ולכן התמעט ממנו הזמן של לימוד התורה ולזה משלימים לו מן השמים. ופירש דא"כ ה"ה הכא י"ל דכיון שאביי עסק בחסד וא"כ התמעט לו זמן התורה ולכן השלימו לו מן השמים.

ולפי"ז נראה שאביי עסק בחסדים שבגופו ולכן הוחסר מזמנו וכנ"ל. ועוד נראה להוסיף דאמרינן בגמ' שבת (י' א') זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד ע"ש, וצ"ל דגם זמן חסד לחוד כיון שיש חיוב לעשות חסד אחד עם השני אז זהו תכלית האדם לקיים, אך זהו דוקא במצוות שאי אפשר לעשותו ע"י אחרים כדאמרינן במו"ק (ט' ב') ע"ש.

ועוד אפשר להוסיף ולפרש באיזה חסדים אביי עסק, ע"פ מ"ש רש"י בכמה

מקומות^{תק"ז} שר' יוסף חלה ושכח תלמודו, והיה אביי תלמידו מזכירו. וא"כ אפשר דזהו החסד שאביי עסק בו, ובזה הוא לא היה צריך ליבטל מתלמודו אלא תוך כדי לימודו היה מקיים בזה גם חסדים.

בגמ' א"ל לא מצית למיעבד כעובדיה וכו'. פי' המהרש"א דהוה חלשא דעתיה דאביי ובעי לידע בעובדי דאבא אומנא שהם טפי מעובדיה ורצה הוא ג"כ לעשות כן, ואמרו ליה דלא מצית למיעבד כעובדיה וכו', ובהכי נייחא דעתיה דאביי כיון דלא היה אפשר לו להיות אומנא כיון שהוא היה ראש הישיבה.

בגמ' שדר אביי זוגא דרבנן למיבדקיה. וקשה מה התועלת של אביי לבדוקו הרי מדאתי ליה שלמא בכל יום כבר מוכח שהוא צדיק. ואולי י"ל שכוונת אביי למיבדקיה אין פירושו אם הוא צדיק או לא, אלא לבדוק את מעשיו משום שהוא רצה ללמוד עוד ממעשיו.

דף כ"ב ע"א

בגמ' לצפרא כרכינהו ושקלינהו. וקשה דלכא' איך היה מותר להם לקחת הרי זה גזל, ואע"פ שכוונתם לבדוקו כמו שאסור לגזול ע"מ למיקט כמבואר בב"מ (ס"א ב'). ואפשר דכיון שהם התכוונו לטובתו ממילא אין בזה איסור גזל ולא הוה כע"מ למיקט. תק"ח וי"ל ע"פ מ"ש השיטמ"ק (בב"מ שם) שיש

אוצר החכמה

הוספות והערות

תק"ז. ע"י עירובין מ"א א, ושם ס"ו ב', ושם ע"ג א', ומכות ד' א', ונדה ל"ט א', ובעוד מקומות.

תק"ח. ח"א שליט"א רצה ליישב שהיה להם מותר לעשות כן כיון שהם ידעו שהוא ידון אותם לכף זכות וימחל להם. אך לענ"ד צ"ע דהרי הם באו לבדוק אותו, ועו"ק שהרי איסור גניבה ע"מ למיקט האיסור הוא מה שנראה כגנב וכמ"ש השו"ע (חו"מ שמ"ח א') דאסור כדי שלא ירגיל עצמו בכך ע"ש וצ"ע.